

אלו טרפות פרק שלישי חולין

סו.

עין משפט נר מצוה

רעט א מיי פ"ב מהל'
מחללות אסורות
ה' י"ח ע"י מ"מ סגנו עשין
סג טוש"ע י"ד ס"י פ"ד
ס"ז:
רפ ב מיי"ש ה"ג כ
טוש"ע שם ספי"ג:
רפא ג מיי"ש ה"ג ט
טוש"ע שם ספי"ג:
ה:
רפב ד מיי"ש ה"ג כ
טוש"ע שם ספי"ג:
ג:
רפג ה מיי"ש ה"ג טו
טוש"ע שם ספי"ג:

שיטה מקובצת

אלו לכה נראה דהנך חריצין
ונעיצין דהבא איירי באין
נובעין. ג"ב (ולאן) ואלא
בין פרישי ללעל לפיכך
בין לומר דנטק עצורין
לאשמועינן דאי הן וחולין
אסירי אע"ג דאינן נובעין.
כך נ"ל:

רבינו גרשום

אימא לאיסורא דאי את
ליה אכול ואי לית ליה
לא תיכול [אפי] בורות
שיחין ומערות: ואימעטו
ליה כלים להתיא. כלומר
ובכלים אע"ג דלית ליה
אכול: ואימא איפכא.
כלומר חריצין ונעיצין
להתיא בורות שיחין
ומערות לאיסורא: חד אמר
יש לו סתום אין לו מפורש.
כלומר כל אשר לו סתום
וקשקשת סתום וכל אשר
אין לו סתור וקשקשת
מפורש: (משני לו קא)
[מניה הוא דקא] מהיבר
כלים. בימים ובחלים הוא
דאית ליה אכול דלית ליה
לא תיכול (ויכול להבין)
הא בכלים אע"ג דלית ליה
תיכול כדאמרי לעיל: אין
לו הוא דקא מגלי עליה
ירוש לו. כלומר דאי מיש
לו הוא אמינא בכלים אע"ג
דאית ליה לא תיכול קמ"ל
אין לו בימים ובחלים
הוא דלית ליה לא תיכול
משמע הא בכלים אע"ג
דלית ליה אכול: בציבאי
כלומר שמשים
ציבאי דחבבא ושפי שיכרא
ודך ציבוי דלמא פריש
התולעת מתחבבא לציבוי
ומיחוזו כשריזן השורץ:
א"ל רב חסדא לרב הונא
תניא דמסייע. מה דאמרת
כי פריש לציבוי והדר
נפיל יוש בו משום שרץ
השורץ תניא דמסייע לך
דלאחר שפירש למסנת
קרינן ביה השרץ:

במים במים שני פעמים אין זה בכלל ופרט אלא ריבה ומיעט. פי'
בקוטרו ממש דכרצו ומיעוט מדרש אינטריך תאכלו
קמא למישרי צורות שיחין ומערות דלתו כרצו ומיעוט ורצו דלסור
דאליו כלל ופרט דרשין לא הוה מרצו צורות ולא אינטריך תאכלו
יתירא דקסבר תנא דזי ר' ישמעאל
כלל קמא דוקא ולא מרצין כלל
במיה אלא מידי דדמי ליה בכל זד
לפרט דהיינו נוצעין ורצי לומר
דסוגיא דלעיל דדרש כלל ופרט וכלל
ואפי"ה אינטריך ליה לתאכלו להמיר
צורות שיחין ומערות קסבר כלל
במיה דוקא והוה מרצו צורות שיחין
ומערות אע"ג דלא דמו אלא כד
שהס מים הגדלים על גבי קרקע וכי
פריך אי מה הפרט מפורש מים
הגדלים על גבי קרקע ורצי אפילו
צורות שיחין ומערות לאיסורא הוה
מזי לשנויי קסבר כלל קמא דוקא
וצע"י עד דדמי ליה בכל זד אלא
האמת קמתין דמתאכלו קדיש הוה
לעיל בצרייתא והשתא לפירוש זה לא
פליגי מידי דהן מלתא סוגיא דלעיל
ותנא דזי ר' ישמעאל דהכא ויש
לתמוה דזי פריך בסמוך ואיפוך אלא
ומשני מרבה אני צורות שיחין ומערות
להמירא שהס עזורין ככלים למה לי
להוכיח כלל עזורין דהוה ליה למימר
דאיצטרי ליה לרצו חריצין ונעיצין טפי
לאיסורא לפי שהס נוצעים כימים
וכנחלים לכה נראה אל דהנך חריצין
ונעיצין דהכא איירי בצין נוצעין ולהכי
פריך כיון דאין נוצעין מה לי צורות
שיחין ומערות מה לי חריצין ונעיצין
ומשני דחריצין ונעיצין אע"ג שאין
נוצעין דמו טפי לימים ונחלים שאין
עזורים ככלים אצל צורות שיחין
ומערות עזורים ככלים ולהכי סברא
להמירא והשתא למאן דדרש ריבה
ומיעט מרבה חריצין ונעיצין שאין
נוצעין לאיסורא והתיירא דתאכלו מוקין
לה צורות שיחין ומערות אצל למאן
דרש לעיל כללי ופרט מרבה
מתאכלו להמירא אפי' חריצין ונעיצין
שאין עזורים ככלים כיון דאין נוצעים:

ידקא

הכי במנא נמי דלמא פריש לרפנא דמנא והדר נפיל למנא התם היינו
רבותיה ומנא תימרא דתניא מנין לרבות בורות שיחין ומערות ששוהה ושוהה
מהן ואינו נמוע ת"ל "תאכלו מכל אשר במים וליחוש דלמא פריש
לרפנא והדר נפיל אלא היינו רבותיה ה"ג היינו רבותיה אמר ליה רב חסדא
לרב הונא תניא דמסייע לך כל השרץ השורץ על הארץ ילרבות יבושושין
שסינגן טעמא דסינגן הא לא סינגן שרי י אמר שמואל "הקישות שהתלועה
באביה

הטל פרט. הסמוך להס ותנהו ציניהם ודונם בכלל ופרט וכלל ומרצי
זיה כל כעין הפרט הלכך אי לא תאכלו קמא הוה מרצין כעין
הפרט אפי' צורות דדמו לפרט דהכי שהן מים גדלין על גבי קרקע
אבל השתא דכתיב תאכלו קמא דרשין ליה הכי מה הפרט מפורש
מים נוצעין אף כל מים נוצעים
ואימירא חריצין ונעיצין לאיסורא
כללו ולא אימירא צורות: ומאי רצי.
כעין הפרט דאף כל: ומאי מיעט.
דכל פרט למעוטי תנא: ואימא מה
הפרט מפורש וכו'. דלע"ג דלא דמי
ליה לפרטא אלא כד זד מרצין
דכללא בתרא דוקא: א"כ תאכלו מאי
אחני ליה. כללו אחיו נמי כלים לא
מיתקרי דהא לא דמו לפרט במידי
אלא לאו תאכלו למשרי צורות תנא
ולמימרא דלא תרצי כעין הפרט אלא
חריצין ונעיצין דדמו ליה בשני גדלין:
חריצין. ארוזין וקצרים: נעיצין.
רצין כגון אותן שעושין לצידי
דגים: ואימא איפכא לא גרסינן הכא
עד בספיקא דשמעתא בטר מלתא
דמנא דזי ר' ישמעאל אצל הכא גבי
תנא דזי רב דדרש כללי ופרט ליה
לאותניה דהא כעין הפרט צעין
ומאי כעין הפרט אית זהו דמרצניהו
לאיסורא ותפיק חריצין ונעיצין:
מים במים צ' פעמים. הואיל ושני
הכלות סמוכין כשתטיל פרט
שאתריהם ציניהם מדה צמורה היא
שלא תדונם בכלל ופרט אלא כרצו
ומיעוט דלהכי פלגיניהו רחמנא לפרטא
מכללא דלא דתרשיה בכלל ופרט.
ואיכא צין ריבה ומיעט כלל ופרט
דכי דרשין כלל ופרט הוה פרט פירושו
של כלל ואין כלל אלא מה שצפרט
ואפי' דבר הדומה לו אין לך להציא
וכשכלל לך כלל שני אחר הפרט אחני
לאתוי מידי דדמי ליה לפרט אצל כי
דרשין ריבה ומיעט לא פירש המיעוט
את הרבו אלא מיעט שלל תשמע
ממנו הכל אלא זה והדומים לו וכלאו
רצו שני הוה מרצין כל דדמי ליה
למיעוטא והאני רצו שני לאתוי כל
מיילי והאני מיעוטא למעוטי מידי
דלא דמי ליה כלל והכי מפרשין צפ'
גמר הדין (סנהדרין דף מה): גבי כל
הנסקלין נתלו דרצו ומיעוט לחודיה
מייתי כל דדמי ליה בכל מיילי. ומשום
דרצו ומיעוט מדרש אינטריך תאכלו
קמא למשרי צורות דתמי כרצו
ומיעוט ורצו לאיסורא דאליו כלל
ופרט דרשין ליה לא הוה מרצו
צורות ולא אינטריך תאכלו יתירא

נב' קישות שהתלועה.
פי' פסחים קטו ע"ב מוס'
ד"ה קפ"א:

מוסף רש"י

דזי ר' ישמעאל תנא
במים במים. כל מוקס
שנאמר במים כגון צ'
פעמים. כלומר כל מוקס
שנאמר צ' כללות ו
אצל זו ופרט אחריו.
כגון הכא את זה הארץ
מכל אשר במים. אמר
לו ספיר וקשקשת במים.
היינו שמי כללות דמשמע
דכל מים צעין ספיר
וקשקשת ופרט תמי
אחריהם ציניהם ונחלים.
דמשמע ציניהם ונחלים
שנוצעים הם צעין ספיר
וקשקשת אצל הגדלים
במים מוכסין מיתאכלי
גלא ספיר וקשקשת. אין
זה כמל ופרט. לא
דייקין ליה בכלל ופרט,
אלא מטיילן בפרט ציניהם
ודעין אותו כרצו ומיעוט
(בכורות נא). הואיל וכלים
ספויים הם והפרט אינו
ציניהם אלא אחריהם תמי
ציניהם ונחלים. דמשמע
דימים ונחלים הוא דצעין
ספיר וקשקשת אצל שיחין
ומערות לא. אין זה
נדרש בכלל ופרט דלא
למירא אלא כעין הפרט,
אלא בריבה ומיעוט וריבה
ואחרי כל מיילי אלא
דמיעוט מהני למעוטי
סורחא דלא מילתא ותו לא
(ב"ק טו).

דקסבר תנא דזי ר' ישמעאל כלל קמא דוקא דלא מרצי כלל ופרט דמי בכל זד ואינטריך סלעס יתירא לרצו: ומאי מיעט
ופרט דחגבים תנא דזי ר' ישמעאל דלא מרצי רצו ארוך מכלל ופרט משום דלא דמי בכל זד ואינטריך סלעס יתירא לרצו: ומאי מיעט
מיעט צורות שיחין ומערות. תאכלו יתירא סמין כדאמרי במסקנא א"כ תאכלו מאי אחני ליה: ואיפוך אנא. דכיון דלאו טעמא יחידי
למילתיה כשאר כעין הפרט אימא תאכלו למישרי חריצין ורצו צורות: שהן עזורין. שאין להם מוצא ומצוא אלא עזורין ככלים
ולא דמו לאיסורא במידי דהא ימים ונחלים כמידי: הי סתום והי מפורש. דלמירא לעיל [סו:] הואיל והמיר צמטום והמיר צמפורש: יש לו
מפורש. בההוא קרא דמשמעני צ"ש לו ספיר וקשקשת קרי מפורש להמיר כלים כלל סימני טהרה כדדרש לעיל [סו:] ימים ונחלים הוא דלותם
תאכלו ולא אחריהם הא כלים אפי' אין לו תאכלו: מיניה הוא דקא מיתקרי כלים. כדפרישית דקאי אמיעוט דלותם דממעט אין לו גבי
ימים ונחלים כדכתיב א וצנחלים אותם תאכלו ולא שאין לו וממילא דכללים לא אימעט אצל קראי דמישמעני בצין לו דלמיר לעיל נמי דמישמרו
מיניה כדלמירן לו לא אשר אין לו צינים וצנחלים לא תאכלו הא כלילים תאכלו לא הוה מפורש להמיר כלים כולי האי משום דלא תרתי לא תאכלו
לא סמיכה לפרטא אלא כלל דכל נפש במים לא תאכלו ומשמע טפי דכלל מיימות שבעולם אפי' בכלים דאחר אלא אלו הוא
דדרשין ליה בכלל ופרט וכלל דצידיה נמי איכא צ' כללות סמוכין זה לזה אחר הפרט דכתיב צינים וצנחלים מכל שרץ המים ומכל נפש
החיה וגו': דהאי הוא דמוכה אהאיך. קרא דיש לו דלמשרי כלים תנא: דאי מהאיך הוא אמניא. צנחלים אותם תאכלו הא כלילים
אפי' אותם לא תאכלו ותנא צינים וצנחלים דאין לו וגלי עליה דכי מעטיניהו כללים מאיסורא מעטיניהו ולא מהתיירא: לשפי. לשון
השופע יין (לחמרא צ"מ דף ט.) לשון מוריק מכלי אל כלי: שירא. של תמרים הוא ומנויין בהן תולעים: צלצילתא. ציצי שנסמנין
אותו דרך עלים וקשים דקים: באורשא. שאס תפול תולעת על הקשים לא ירצנה ומשם תפול לכלי ולמחר כשירצנה יהא סבר שלא
יתנה מן השכר לקשים ותולעת המים מתרת כדלמירן: וקעזר משום שרץ השורץ על הארץ. דכיון דרצנה והלכה קתם על הקשין נעשית
שרץ הארץ: היינו רצויהם. וכמי שלא פירשה מן המים היא: יתחושי. כמין יתושין דקין הנמלאות במרתפות של יין: